

شیرینی در فقه زنی ها

گردآوری: دفتر پژوهش های فقهی دکتر علی شریعی

| جلد ۲ |

تصیبه سرا

شریعتی در افق اندیشه‌ها

(جلد ۲)

به کوشش

دفتر پژوهش‌های فرهنگی دکتر علی شریعتی

قصیده سرا

۱۳۹۸

دین و اندیشه

۲

قصیده سرا

شریعتی در افق اندیشه‌ها
دفتر پژوهش‌های فرهنگی دکتر علی شریعتی

ویراستار: امیر رضایی

آماده‌سازی قبل از چاپ: زهرا عزیزی

چاپ اول: ۱۳۹۷

تعداد: ۳۰۰ نسخه

حق چاپ محفوظ است.

قیمت: ۶۰۰۰۰ تومان

تلفن: ۶۶۹۷۲۸۷۰

پست الکترونیک: ghasidehsara@gmail.com

عنوان و نام پدیدآور: شریعتی در افق اندیشه‌ها (جلد ۲) / به کوشش دفتر پژوهش‌های فرهنگی

دکتر علی شریعتی، ویراستار امیر رضایی

مشخصات نشر: تهران: قصیده‌سرا ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری: ۴۷۴ صفحه ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س م

شابک: ۸-۶-۰۸-۷۶۷۵-۹۶۴-۹۷۸: ج ۱، ۳-۰۹-۰۰-۷۶۷۵-۹۶۴-۹۷۸: ج ۲

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

موضوع: شریعتی، علی، ۱۳۵۶-۱۳۱۲، نقد و تفسیر

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ ۴۳۳ ش ۴ ش ۷/۷/۲۳۳۳ BP

شماره کتابشناسی ملی: ۵۳۲۲۳۶۴

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۸

نحوه مواجهه شریعتی با ذهن بنیادی انسانی^۱

حسین مصباحیان

موضوع این سخنرانی در فلسفه تحت عنوان «سابجکتیویتی» مطرح است. ابتدا لازم است بگوییم ذهن بنیادی چیست و چه مشکلاتی دارد و در فلسفه معاصر برای غلبه بر این مشکلات و تناقضات چه راه‌حلهایی مطرح شده است. در ضمن بگوییم شریعتی در مواجهه با این ذهن بنیادی انسانی چه دیدگاه‌هایی دارد و چگونه با این تناقض مواجه شده است.

مسئله ذهن بنیادی انسانی از «می‌اندیشم پس هستم» دکارتی مطرح می‌شود که چرخش بسیار بزرگی در غرب به وجود می‌آورد. تا قرن هفدهم در فلسفه فقط موضوعات تفکر یعنی جهان و آنچه در آن است مورد توجه بوده است. ولی با دکارت موضوع فلسفه خود فاعل شناسا می‌شود، کسی که شناسنده موضوعات پیشین است. از این چرخش بزرگ دو مشکل بیرون می‌آید:

۱. مشکل معرفت‌شناختی: خود فاعل شناسا با چه ابزاری می‌خواهد شناسنده را بشناسد.

۲. مشکل هستی‌شناختی: رابطه سوژه و ابژه.

آدمی با من می‌اندیشم دکارتی آزاد می‌شود، بند نافش از خدا بریده و قائم به ذات می‌شود. لازمه این که این سوژه از مقولات دیگر رها شود وجود یک ابژه است. ابژه در وهله نخست طبیعت است. از آن جا که دکارت سودمندگراست،

از منظر پارادایم‌های دیگری وارد شویم، این رابطه معنادارتر شود. شریعتی در ارتباط با خدا محدود نمی‌شود به نگاهی که از فرزین وحدت نقل شد یا نقل قول‌هایی که شما آوردید. شریعتی از منظر جامعه‌شناسی نیز از این ارتباط بحث می‌کند. از جمله این که خدا از آن جا که همیشه بوده است پس یک اصل ذاتی در بشر است. او در این زمینه نوعی نگاه قرآنی و دینی هم دارد. اگر طرح مسئله بسط داده شود شاید بتوان به راه‌حل‌های دیگری نیز رسید.

پاسخ: فرمایش شما کاملاً درست است. این از بدبختی‌های ماست که در سطح شریعتی روشنفکری که در موضع تهاجمی و طرح مسئله باشد، نداریم. ما به مسائلی که دیگران مطرح کرده‌اند، پرداخته‌ایم و فقط دفاع می‌کنیم. همین مسئله شریعتی و نام خدا یا کتاب‌هایی که در آن‌ها از شریعتی دفاع شده است، همه از این منظر بوده است. ما تاکنون سخنی نگفته‌ایم که دیگران را در موضع دفاع قرار دهیم. این ضعف کار ماست. ما موضوعی را طرح نکرده‌ایم، دیگران طرح و نقد کرده‌اند و ما پاسخ داده‌ایم و از این راه سعی کرده‌ایم صدای شریعتی را به دیگران برسانیم.